

ZÁKLADY PRÁVNÍCH NAUK

P1

2007-02-21

Právní norma:

- ✓ Závazné pravidlo chování, jehož plnění je vynutitelné státní mocí.

Historie:

- ✓ Z původních ústně šířených pravidel byly sepsány první právní normy.
- ✓ Nejstarší dochovanou psanou právní památkou je Chamurapiho zákoník.
- ✓ K největšímu rozkvětu práva došlo v období říše římské – zákon dvanácti tabulí, dvanácti desek.
- ✓ Tři Justinianovy kodexy, většinou řešily vlastnictví.
- ✓ Přejímání (recepce) práva, nedošlo k ní na území Velké Británie a tedy ani v jejích koloniích.

Právní systémy:

- ✓ **Kontinentální** – základem je právo psané, tedy právní normy.
- ✓ **Angloamerický** – většinu pravidel tvoří soudci svým rozhodováním, pokud soudce rozhodne, vydá rozsudek s obecným naučením, který se stává závazným pro následující soudní spory = soudní precedens. Základem je tedy precedens (předpoklad). Pokud by byl špatný, sněmovna reprezentantů by ho zrušila a při dalším sporu by se musel vydat nový rozsudek s obecným naučením.

Dualismus práva – dvojí pohled na právo:

- ✓ První – **právo hmotné a procesní**:
 - **Hmotné** – upravuje vztahy po stránce věcné.
 - **Procesní** – upravuje postupy, jak se domoci svého práva.
- ✓ Druhý – **právo objektivní a subjektivní**:
 - **Objektivní** – souhrn právních norem.
 - **Subjektivní** – oprávnění jednotlivce, které pro něj z právní normy vyplývá.
- ✓ Třetí – **právo soukromé a veřejné**:
 - **Soukromé** – rovné postavení subjektů, smluvní princip. Co zákon nezakazuje, je dovoleno.
 - **Veřejné** – platí nadřazenost a zákonnost, platí princip zákonnosti, strany se mohou chovat pouze tak, jak jim zákon určil. Co není zákonem dovoleno, je zakázáno.

Právní řád – souhrn právních norem platný a účinný na území daného státu.

Právní řád ČR:

Soukromoprávní	Právo ústavní	Veřejnoprávní
Právo občanské hmotné Právo obchodní Právo pracovní Právo rodinné		Právo trestní hmotné Právo procesní občanské Právo procesní trestní Právo správní Právo finanční

- ✓ Právo pracovní – zaměstnanci a zaměstnavatelé.
- ✓ Právo rodinné – manželství, dědictví atd.
- ✓ Občanské soudní řízení může zahájit kdokoli.
- ✓ Trestní soudní řízení může zahájit pouze státní zástupce nebo...
- ✓ Právo správní – upravuje ostatní typy s výjimku soudních.

Nadstavby:

- ✓ Právo EU – po vstupu do EU bylo nutné přizpůsobit se.
- ✓ Právo mezinárodní – lidé se pohybují na území cizích států.

Rozdíl mezi:

- ✓ **Právo** – něco, co je obecně zaručeno tam, kde ještě nebyly splněny konkrétní podmínky. V listině základních práv a svobod je právo na práci.
- ✓ **Právní nárok** – konkrétní vymahatelné právo na nějaké konání nebo jednání. Odpracuji-li kalendářní rok, mám právní nárok na dovolenou.

- ✓ **Oprávnění** – subjektivní právo někoho:
- Nějak se chovat.
 - Nějaké chování od jiných požadovat.
 - Uplatňovat nějaký nárok.